
УДК 378.14:372.811

Оксана РОГУЛЬСЬКА,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Хмельницький національний університет, м. Хмельницький

Ольга ТАРАСОВА,
кандидат педагогічних наук
Хмельницький національний університет, м. Хмельницький

ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті досліджено доцільність використання відеоматеріалів для підвищення рівня мотивації майбутніх учителів іноземної мови. Підкреслено, що використання відеоматеріалів на заняттях з іноземної мови забезпечує функцію передачі інформації, а також отримання зворотного зв'язку в процесі її сприйняття та засвоєння. Запропоновано перелік сайтів з автентичними відеоматеріалами на допомогу студентам та викладачам. Підсумовано, що заняття з використанням відео привертають увагу студента, забезпечують можливості творчого вияву особистості та створюють умови для підвищення рівня мотивації, сприяють індивідуалізації навчання.

Ключові слова: *заклад вищої освіти, майбутні учителі англійської мови, мотивація, сучасні засоби навчання, відеоматеріали.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Навчання іноземної мови включає чотири види мовленнєвої діяльності: читання, говоріння, письмо та аудіювання, якими студент повинен володіти комплексно, адже лише тоді ми можемо говорити про певний рівень знання

© Рогульська О., Тарасова О.

іноземної мови. Однією з труднощів навчання іноземної мови є дуже обмежена можливість спілкування з носіями мови і використання навичок розмовної мови за межами закладу вищої освіти.

Останнім часом особлива увага приділяється досягненням в галузі сучасних технологій, використання яких відкриває небачені досі перспективи у розв'язанні важливих завдань підвищення ефективності навчального процесу, формування стійких пізнавальних інтересів і мотивів у студентів, скорочення часу на освоєння матеріалу, зняття напруги, стимулювання пізнавальної активності і самостійності, розвитку творчих здібностей. Окрім перерахованих вище переваг, сучасні технології дозволяють розширити межі заняття й зумовлюють необхідність використання нових засобів навчання. Одним із таких засобів вбачаємо відеоматеріали. Використання відеоматеріалів на заняттях з іноземної мови забезпечує функцію передачі інформації, а також отримання зворотного зв'язку в процесі її сприйняття та засвоєння, оскільки інформація, представлена в наочній формі, є найбільш доступною для сприйняття, засвоюється легше і швидше.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми та на які опираються автори. Аналіз останніх джерел та публікацій свідчить, що проблемою застосування медіазасобів, зокрема відеоматеріалів на заняттях з іноземної мови займалися: О. Богданова, О. Дяченко, О. Зубченко, С. Ніколаєва, Л. Петрик, Н. Пшеняннікова, М. Руденко, Ю. Руднік, О. Тарасевич, О. Тарнопольський та інші дослідники. Проте, на нашу думку, аспекти застосування відеоматеріалів з метою підвищення рівня мотивації майбутніх вчителів іноземної мови потребують більш детального розгляду.

Метою статті є дослідження доцільності використання відеоматеріалів для підвищення рівня мотивації майбутніх вчителів іноземної мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. Використання відеоматеріалів допомагає задовольнити бажання та інтереси студентів, робить заняття цікавим для всіх учасників навчального процесу, підвищує рівень мотивації до вивчення іноземної мови, дає можливість

працювати з автентичними зразками іноземної мови, уникнути монотонності, що може іноді виникати на заняттях з практичного курсу іноземної мови за традиційною методикою, коли на вивчення однієї теми виділяється кілька занять, та пропонується великий обсяг лексичного матеріалу, що може бути недоліком традиційного методу вивчення мови.

Проте при використанні відеоматеріалів викладачеві необхідно дотримуватися низки умов:

викладач повинен проглянути відео перед тим, як показувати його на занятті;

відеоматеріали мають відповідати рівню знань студентів;

відеоматеріали мають використовуватися лише на певному етапі заняття;

слід ретельно продумати завдання до відеоматеріалу, які полегшать сприйняття та зацікавлять студентів, поглиблять їхні знання та спонукатимуть студентів до висловлювань;

перегляд має бути організований так, щоб усі студенти могли добре бачити відеоматеріал;

вимова диктора має бути чітка та зрозуміла;

відеоматеріали мають відповідати темі, передбаченій програмою;

відео має бути невелике за обсягом або ділитися на змістові відрізки, які можна повторювати декілька разів за період заняття (перевага надається коротким за тривалістю відеоматеріалам: від 30 секунд до 10 хвилин, при цьому вважається, що 4–5 хвилин демонстрації відео можуть забезпечити напружену роботу групи протягом цілої години. Це зумовлено такою специфічною особливістю відеоматеріалів, як щільність і насиченість інформації, тому доцільніше використовувати короткий уривок для інтенсивного вивчення, ніж триваліший – для екстенсивного);

відеоматеріали повинні відповідати віковим особливостям студентів;

відеоматеріал має відповідати наявному рівню знань студентів та їх досвіду.

Для опрацювання відеоматеріалу виокремлюють три етапи:

допереглядний (pre-viewing stage). Вправи, зміст яких подають перед початком прослуховування, сприяють створенню в учнів мотивації, настрою на прослуховування тексту певного змісту, зняття мовних (лексичних, граматичних та фонетичних) труднощів, а також труднощів, що стосуються країнознавчої інформації. Ці вправи можуть бути представлені питаннями, які подаються перед текстом і на які студенти мають відповісти в процесі перегляду відеоматеріалу; різними варіантами передбачення змісту тексту, що ґрунтуються на узагальненні раніше отриманих знань з цієї теми; особливостях заголовка; перегляді частини відеоматеріалу без звуку; списку нових слів з перекладом або дефініціями тощо.

переглядний (while-viewing stage). Переглядний етап має забезпечити перевірку розуміння відеоматеріалу та активізацію мовного та мовленнєвого матеріалу на основі побаченого. На цьому етапі використовуються такі завдання, як: знаходження ключової інформації, відповіді на запитання, обрання правильної відповіді, стоп-кадр (зупинка фільму, питання: “Про що йшлося?”); “мовчазний перегляд” (показ частини відеоматеріалу без звуку); відновлення тексту (під час перегляду заповнити пропуски в тексті, записаному на листку-роздруківці) тощо.

післяпереглядний (post-viewing stage). Післяпереглядний етап цілеспрямований на самостійне висловлювання власної думки на рівні групового та монологічного висловлювання. На даному етапі студентам пропонуються такі види завдань, як складання діалогів, проблемні ситуації, дискусії, пошук додаткової інформації, опис кадрів відеоматеріалу без звуку, ланцюжком (“Снігова куля”), ставлять питання за змістом кадру (кадрів), виправляють неправдиву інформацію тощо. Основна мета післяпереглядних вправ – контроль розуміння та інтерпретація змісту.

Пропонуємо фрагмент заняття із використанням відеоматеріалів, яке ми проводили зі студентами 1-го курсу, напряму підготовки 014 Середня освіта. Мова і література (англійська мова) на тему “Їжа” від

British Council (<http://learnenglish.britishcouncil.org>). Робота з аудіюванням передбачає використання сервісу YouTube від компанії Google <https://www.youtube.com/watch?v=D53ENG2op8w> “Food in Britain”. Усі матеріали у форматі PDF представлені на сайті British Council (при виникненні труднощів із розумінням відеоматеріалу, текст аудіювання можна роздрукувати).

Text

Carmen: The Chinese introduced oriental food to Britain. But before the Chinese, immigrants from all around the world came to live in London. British people enjoy a huge range of food and flavors from other countries. This is Borough Market, London’s oldest food market. Today, you can find food here from all over the world. This is Italian cheese. Each group of settlers brought their own food and styles of cooking and people here embraced the exciting new flavors... maybe because British food wasn’t very good. Restaurants from all around the world can be found on most British high streets. Indian, Chinese, Greek, Italian, Spanish, Persian... the list goes on.

But just what are the UK’s favorite dishes?

On the Street: My favorite meal is Thai green curry.

On the Street: One of my favorite meals is... cottage pie with peas.

On the Street: My favorite food is... Chinese ... Chinese.

On the Street: What’s my favorite meal? Still full English breakfast.

Chef: This is a full English breakfast. Tomato, black pudding, sausage, bacon, egg, mushroom.

Carmen: A big fried breakfast might not be to everyone’s taste. But in Britain, there is something for everyone. Celia Brooks Brown is a food writer and knows all about food and the future of food in the UK, today. Mmm! It looks good. What have we got here, Celia?

Celia: Well, this is a British tomato salad with a Yorkshire-made sheep’s cheese. And here we have a Barnsley lamb chop with new potatoes and a mint hollandaise sauce.

Carmen: So is this a sign of developments in British cooking?

Celia: Yes, people want to know where their food comes from. Chefs in restaurants like these are reinventing classic British dishes. They’re using ingredients that are locally sourced and locally grown.

Carmen: So what about world cuisine?

Celia: Well, anything goes. Chefs love to experiment with ingredients from different cultures. And we live in a globalized society, it's very exciting.

Carmen: OK, Celia, if you were cooking these dishes at home, what ingredients from different cultures would you use?

Celia: Well, I might use something like this. This is a Moroccan spice mix called Ras el Hanout. Have a sniff.

Carmen: Hmm. That's really strong.

Celia: Lovely, isn't it? Now, this might make a lovely spice rub for that lamb chop.

Carmen: I can't wait to taste this.

The food in Britain reflects the many different cultures here. But some of the old favorites are here to stay. I'm off for my favorite, fish and chips. Want a chip?

Перед переглядом відеоматеріалу, студентам пропонуються допереглядові вправи.

Ex. 1. Answer the following questions.

What do you think of as typical British food? Roast beef? Fish and chips? Tea and cakes?

Ex. 2. Check your vocabulary: gap fill – countries and nationalities. In this exercise you can see the nationalities. Write the countries in the gaps.

1. British _____
2. Moroccan _____
3. Indian _____
4. Chinese _____
5. Greek _____

Ex. 3. Picture matching. Draw a line to match the pictures with the words below

lamb chops cheese full English breakfast curry potatoes tomatoes
chips peas

Наступний етап – перегляд відеоматеріалу. Після першого перегляду студенти виконують чергову вправу:

Ex.1. Check your vocabulary: matching – food. Match the two parts of the food descriptions from the video. Write a – h next to the number 1 – 8.

Italian	a. curry
Thai green	b. breakfast
Cottage pie and	c. cheese
Full English	d. potatoes
Tomato	e. salad
Lamb chops and new	f. mix
Moroccan spice	g. chips
Fish and	h. peas

Після перегляду відеоматеріалу другий раз студентам пропонуються вправи творчого характеру:

Ex. 1 What do you think about British food?

What food in the video have you tried?

What would you like to try?

In your country, do people like eating food from other countries?

Ex. 2 Vocabulary Box.

Write any new words you have learnt in this lesson.

Використання зазначених відеоматеріалів під час занять з іноземної мови показало гарні результати: студенти вивчали нову лексику, розвивали навички аудіювання, говоріння, читання, письма, були більш мотивовані та зацікавлені.

Знайти матеріал відповідно до навчальної програми для використання відео на заняттях іноземної мови досить легко. Для цього

існують чимало інтернет-ресурсів, онлайн каналів та програм у вільному доступі. Пропонуємо 10 сайтів з відеоматеріалами, які можуть допомогти студентам покращити якість володіння іноземною мовою та викладачам зробити заняття цікавими та змістовними.

www.hugosite.com – розрахований переважно на новачків. Тут заняття розбиті на окремі блоки за темами і являють собою невеликі відео уроки, спрямовані на періодичне повторення фраз. Частина відео присвячена граматичним темам, а частина “functional language”, тобто фразам, які використовуються в тій чи іншій ситуації (у кафе, вдома і под.).

Різноманіття відеоуроків від рівня Beginner (початкового) до Advanced (просунутого) можна знайти на сайті www.englishcentral.com. Тут є розділи Communication, Grammar, Pronunciation, Test Preparation & Vocabulary. Уроки доволі короткі та спрямовані на безпосередню участь, тобто під час перегляду доведеться виконувати вправи (заповнювати пропуски, вписувати слова тощо).

На сайті British Council у вкладці Listen & Watch, на яку ви можете пройти за цим посиланням learnenglish.britishcouncil.org, є цікаві відео, які супроводжуються завданнями на перевірку розуміння змісту та контексту самого відео. Це, безумовно, є великим плюсом, оскільки допоможе вам “працювати на результат”, який відразу ж з’явиться на екрані після проходження завдань. Варто додати, що відео тут представлені за рівнями.

Підрозділ LingoHack на сайті BBC www.bbc.co.uk містить захопливі та сучасні відео, уривки з випусків новин тощо. Вони призначені для студентів вищих рівнів, починаючи з Intermediate (середній рівень володіння мовою). Під кожним відео є його скрипт та перелік нових слів із поясненнями. Це доволі зручно та дає змогу краще запам’ятати нові слова. Також після відео є одна-дві вправи на щойно прослухані та вивчені слова. Щоб не було сумнівів чи правильно ви зробили завдання, тут же містяться відповіді. На цьому сайті за допомогою відео можна вивчати переважно вокабуляр. Відео оновлюються кожен тиждень.

У вивченні фразових дієслів та ідіом допоможуть відео на сайті learningenglish.voanews.com. Особливо вражають однохвилинні відео, де пояснюються фрази в контексті, що сприяє легшому їх розумінню та запам’ятовуванню.

Цікаві відео за темою Vocabulary містяться на www.merriam-webster.com. Тут велика увага приділяється словам та фразам, які легко можна сплутати між собою.

Покращити сприйняття інформації на слух допоможе сайт Voice of America www.voanews.com, де розміщена велика кількість відео в оригіналі з коротким описанням кожного з них.

Якщо ж ви хочете розуміти не лише носіїв мови, а ще й тих, хто теж вчить англійську, використовуйте відео з elllo.org. Тут база відео розбита за рівнями, кожне відео супроводжується скриптом та говорять люди з усього світу.

www.engvid.com – містить велику кількість відеоуроків на різну тематику. Такі уроки, як правило, не мають завдань, але можуть бути в нагоді, коли слід пригадати граматичну конструкцію.

You Tube videos завжди будуть у нагоді, коли хочеться вивчити нові слова чи граматичну тему. Тут є велика кількість відео із викладачами на ваш розсуд. Ми відзначили: Ronnie, Jennifer та всіх викладачів Грін Форест.

Висновки. Вищезазначене дозволяє зробити висновок, що застосування відеоматеріалів на заняттях з іноземної мови є доцільним, оскільки залежно від типу вправ відеоматеріали дозволяють сформувати навички відповідно до чотирьох видів мовленнєвої діяльності: аудіювання, читання, говоріння та письма. Заняття з використанням відео привертають увагу студента, дають можливість творчого вияву особистості та створюють умови для підвищення рівня мотивації, сприяють індивідуалізації навчання, приносять задоволення та надають упевненості у власних силах та бажання до подальшого вдосконалення.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Подальшого дослідження потребують застосування інтерактивних методів і засобів, форм індивідуалізованого навчання з метою формування аудитивної іншомовної компетентності майбутніх учителів англійської мови.

Список рекомендованої літератури

1. Верисокін Ю. І. Відеофільм як засіб підвищення мотивації учнів. *Іноземна мова в школі*. 2003. № 5–6. С. 31–34.

-
2. Костікова І. Підготовка майбутнього вчителя іноземної мови засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Харків : Колегіум, 2008. 216 с.
 3. Ішутіна О. Використання інтерактивних технологій у моніторингу професійної лінгвометодичної компетентності студентів-філологів : Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти. 2015 № 2. С. 155–163. URL : <http://pptma.dn.ua/files/2015/2/19.ishutina.155-163.pdf>.
 4. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / ред. С. Ю. Ніколаєва. Київ : Ленвіт, 2003. 140 с.
 5. Simonson M. Teaching and learning at a distance: foundations of distance education / Simonson M., Smaldino S., Zvacek S. 5th Edition. University of Kansas. US, 2012. 230 p.
 6. Вірченко Т. І. Інтерактивні технології формування мовної особистості: використання відео. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Наукові дослідження. Досвід. Пошуки* : зб. наук. статей. 2009. № 15. С. 33–40.
 7. Панченков А. О., Пометун О. І., Ремех Т. О. Навчання в дії: як організувати підготовку викладачів до застосування інтерактивних технологій навчання : метод. посіб. Київ : А. П. Н. 2008. 72 с.
 8. Taylor M. Teaching Generation Next: A Pedagogy for Today's Learner's. A Collection of Papers on Self-Study and Instructional Improvement. 26th Edition. 2010. P. 192–196.
 9. Smith D. G. Teaching English with Information technology / David Gordon Smith, Eric Baber. London : Modern English Publishing Ltd, 2005. 181 p.

Рецензент – кандидат педагогічних наук Магдюк О. В.

Рогульская О. А., Тарасова О. В. Использование видеоматериалов для повышения мотивации будущих учителей иностранного языка

В статье исследовано целесообразность использования видеоматериалов для повышения уровня мотивации будущих учителей иностранного языка. Подчеркнуто, что использование видеоматериалов на занятиях по иностранному языку обеспечивает функцию передачи информации, а также получение обратной связи в процессе ее восприятия и усвоения. Предложен перечень сайтов с аутентичными видеоматериалами в помощь студентам и преподавателям. Подведено, что занятия с использованием видео привлекают внимание студента, обеспечивают возможности творческого проявления личности и соз-

дают условия для повышения уровня мотивации, способствуют индивидуализации обучения.

Ключевые слова: *учреждение высшего образования, будущие учителя английского языка, мотивация, современные средства обучения, видеоматериалы.*

Rogulska O., Tarasova O. Usage of Video Materials to Enhance Motivation of Future Foreign Language Teachers

The article explores the importance of usage video materials to increase the level of motivation of future foreign language teachers. Teaching a foreign language includes four types of speech activities: reading, speaking, writing and listening, which the student must practice in common, since only then it is possible to speak of a certain level of knowledge of a foreign language. One of the difficulties in learning a foreign language is the very limited ability to communicate with native speakers and use spoken language outside the institution of higher education. It is emphasized that the use of video materials in foreign language classes provides the function of information transmission, as well as receiving feedback in the process of its perception and assimilation, since the information presented in visual form is the most accessible for perception. To process the video there are three stages: pre-viewing stage, while-viewing stage, post-viewing stage. Finding materials in accordance with the curriculum to use video in foreign language classes is easy enough. There are many online resources, online channels and programs available for free. The list of sites with authentic video materials is offered to facilitate students and teachers. It is summarized that he use of video materials helps to satisfy students' desires and interests, makes the class interesting to all participants of the studying process, increases the level of motivation of learning a foreign language, makes it possible to work with authentic samples of a foreign language, to avoid monotony, which can sometimes arise in classes from the practical course of a foreign language in the traditional methodology in which several classes are allocated to study one topic, and a large volume of lexical material is proposed, which may be a disadvantage of the traditional method of studying the language.

Keywords: *institution of higher education, future teachers of English, motivation, modern teaching means, video materials.*